

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta . . . . . K 120—
za četrt leta . . . . . K 60—
za en mesec . . . . . K 20—
za tiskarstvo celoletno K 480—

== Sobotna izdaja ==
za celo leto . . . . . K 48—
za tiskarstvo . . . . . K 20—

SLOVENE

== Inzerati ==
Klasifikacija petstotna (50 mm
širina in 3 mm visoka ali uže
prostor)
za enkrat . . . . . po K 8—
poštana itd. . . . . po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/8 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljnik in dneva po prazni-
ku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vesnik SKZ

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 325.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Računa poštne hran.
Ljubljanske št. 630 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češka 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Univ. prof. dr. Alfred Serko:

Kam gremo!

V naši javnosti se odigrava strašna igra...

Obdolžen je naš sodržavljan in oče 9 otrok družabno difamirajočih homoseksualnih dejanj. Njegovo ime je v vseh ustih, v vseh časopisih, polne so ga vse kavarne, vse gostilne, polna je njegovega imena vsa javnost. Otroci na cesti razpravljajo o njem in njegovih pregrehah in kažejo s prsti za njegovimi otroci. Javno z ostudnimi gestami se ubija njegova čast in njegovo poštenje, naši listi pišejo o njem kot o moralni propalici, dan na dan se izpostavlja na sramotilnem odru javno občinstvu: govja, kakršne naš narod še ni doživel.

In ta mož, naš državljan, izjavlja v tem obupnem boju za svojo čast in za čast svojih otrok dan na dan, vedno iz nova, z brezprimerno vstrajnostjo in odločnostjo, da se mu dela krivica, ker je nedolžen. On ne prosi milosti, ne zavija dejanj, se ne izgovarja in ne opravičuje, ne, on prosi, braneč čast svojega rodu in svojega imena, da se mu da najmanj, kar more prositi: vsaj možnost dokaza svoje nedolžnosti. Mi pa gremo preko njegovih prošelj na dnevni red s kratko opazko: »splošna sodba o njem je že sklenjena.«

Ali ne čuti nihče med nami, da se odigrava pred nami tragedija, ki postane lahko za vse nas usodna? Ali ne čuti nihče, da leže v blatu temelji naše države, naše družbe in predpogoji našega obstanka, dokler dopuščamo, da se odreka v naši javnosti enemu naših rojakov v najhujšem duševnem trpljenju, ki more zadeti človeka, najprimitivnejša pravica, pravica dokaza nedolžnosti?

Nisem strankar in političnih bojov viharji mi niso zameglili vesti. Peska poznam po obrazu komaj par mesecev, nikdar nisem govoril še z njim, tudi politično nisem njegov pristaš. Politično in osebnostno mi je Pesek irelevanten. Ni mi pa irelevanten kot državljani one države in kot član one družbe, kateri pripadam i jaz.

Obdolžen, obtožen in obsojen je g. Pesek difamirajočih seksualno-perverznih dejanj. To me ne dirne. Ako je kriv, se mu naj to dokaže in on naj izvaja posledice in naj izgine, par let — in njegovo ime in njegova sramota bosta pozabljena. Ali mož je obtožen brez javne obtožbe in sojen brez javne razsode. On dolgo ni vedel niti česa se ga dolži. Izvršila se je justifikacija, ne da bi bila prebrana obtožnica tožba, ne da bi mu bila dana možnost zagovora, ne da bi bile znane in javno zaslišane priče in ne da bi bila zasigurana absolutna objektivnost postopanja. Obsojen je bil Pesek kljub temu, da ni niti trenotek prenehal zahtevati da je nedolžen, kljub temu da je neprestano prosil, rotil in zahteval, naj se mu da vsaj možnost, da izkaže svojo nedolžnost. Javnost ga je sodila in obsodila kljub temu, da je dokazal možnost in verjetnost pomote v osebi.

To so strašna fakta.

Nisem jurist, ne birokrat in ne detektiv, zato ne poznam prakse takozvanih tajnih uradnih poizvedovanj, tudi ne vem, ali so kdaj in kdaj so taka poizvedovanja na mestu, zato pa čutim tem bolj kot človek, da bi bilo tako postopanje moralnemu čustvovanju vsakega etično intaktnega človeka naravnost v obraz. Ne priznavam razloga, češ preiskava je bila tajna in je Pesek sam kriv, če je prišla njegova sramota v javnost. Kaj pa če je ta krivda? Peska izraz njegove nedolžnosti? Kaka justica bi bila potem to, ki bi moralno ubijala človeka šele takrat in predvsem takrat, kadar se čuti ta moralno čistega?

Ne rečem, da je Pesek nedolžen — da s sem za svojo osebo o tem prepričan, — vem pa da je onečaščen, moralno in družabno zadavljen, ne da bi bil tožen in zaaljšan, in ne da bila njegova krivda objektivno dokazana. In to me vzbura do dna.

Ubili smo čast in poštenje rojaku v imenu brezpravnosti. In zdaj ko leži ta mož onečaščen in osramočen na cesti, zahtevajoč samo še pravice, gremo preko

njega z brezsrčno gesto: »Splošna sodba o njem je že sklenjena.« Ali ne čuti naša javnost, kaj tiči v konstataciji, da je splošna sodba že sklenjena in sicer sklenjena brez dokaza krivde? Ali ne čuti naša javnost sramote, ki lega nanjo z ugotovitvijo, da je njena sodba sklenjena o človeku, ki za truje svojo nedolžnost, ki ni imel možnosti ovreči obtožbe, ki niti ne ve natanko česa se ga dolži? In ve javnost, ki je izrekla že definitivno obsodbo, česa se ga dolži? Kako bo v naših dušah takrat, ko bo o nas splošna sodba sklenjena? In da ta sodba ne bo krivična, za to skrbje naši voditelji.

Sram me je, da sem član družbe, ki izkričava, da je justifikacija Peska Peskova stvar in stvar vlade. Kam smo zašli? Ali nima Slovenija v resnici več moža, ki bi

javno zakričal, da je javno pobijanje javna zadeva? Ali si mar domišlja naša javnost, da se da preiti preko takih sramotnih afer na dnevni red? Ali ne ve nihče med nami več, da pomenja ena sama javno izvršena in javno sankcionirana zavedna krivica rak-rano na telesu dotičnega naroda, rano, ki gloda in razjeda naprej vse do takrat, dokler ne pride z nožem kirurg?

Nisem politik in ni mi na tem, kdo bo ljubljanski župan, dejstvo pa, da jemljejo naše politične stranke in naša javnost tako gnusno gonjo proti časti in poštenosti lastnega rojaka brez vsakega dokaza krivde, za predpustno zabavo in privatno zadevo dotične žrtve, me je izzvalo, da stopam s polnim imenom pred javnost z iskrenim in resnim vprašanjem: Kam, kam smo za božjo voljo zašli?

Proglas Stojana Protića.

Proglas, ki ga je izdal Stojan M. Protić v belgrajskem Balkanu, slove dobesedno:

15. oktobra bo izšel nov dnevnik »Radikal« pod uredništvom poslanca g. dr. Momčila Ivančića. Lastnik lista je podpirski (St. M. Protić). Pravec lista bo določal decembra meseca lanskega leta »sklenjeni program radikalne stranke, ki ga bosta objasnjevala in razvijala podpisana v člankih in razpravah. V tem oziru naglašamo še posebej, da bo list posvečal posebno pozornost točki 5. programa, ki govori o razvoju kmetijstva, ki pa je v programu ostala brez posebnega komentarja, čeprav se nahajajo v ostalih programskih točkah koristne opazke, tičoč se položaja in razvoja kmetijstva in kmetov.

Po našem mnenju je naša radikalna stranka ta program zapustila in krenila na pot, ki vodi državo in stranko v reakcijo. To jo je prisililo, da koraka skupno s stranko, ki se imenuje demokratsko, ki pa ni ne demokratska in ne svobodoumna, ker ima docela pogrešne pojme o redu v državi, o državni upravi in o državljski svobodi.

Odstop od strankinega programa je rodil doslej ta žalosten rezultat, da je moralna radikalna stranka zatajiti svoje dete, namreč ustavo od l. 1888., namesto da jo izpopolni, na drugi strani pa se je vpregla v voz liste politike, ki ustvarja in vzdržuje nezno in neprimerno razmerje med brati Srbi z ene in Hrvati in Slovenci z druge strani. Ta politika se mora posluževati sredstev najhujšega reakcionarstva, da se obdrži na vladi.

Letos sprejeta ustava ne more osigurati dobre državne uprave in ne ustvarja podlage za dobre in pravilne odnose med tremi plemeni našega naroda. Ustavotvorci sami so ustavo poteptali že čez mesec dni. Sprejeli so resolucijo, katero so imenovali »zakon«, ki daje vladi ali bolje rečeno ministru notranjih zadev tako oblast, kakoršne nima noben minister v nobeni ustavni državi Evrope. Ta resolucija krši najbolj bistvene dele ustave (čl. 71. in 72.) in doživlja smo unikum, da je taista narodna skupščina, ki je sprejela ustavo, po preteku komaj enega meseca anulirala s neko resolucijo mandate nad 50 poslancev, katere je ona sama sprejela v svojo sredo, ki so skupno z njo sklepali o tej ustavi in katerim je ona priznala in verificirala poslanske mandate!

Namesto obetanega reda smo dobili po sprejemu ustave atentat na vladarja, uboj ministra, poslabšanje težkega finančnega položaja namesto poboljšanja, upor v Stari Srbiji, komitaše kot čuvarje javnega mira in reda, nove policijske naredbe kot propustnice za potovanje po celi državi, cenzuro za časnike (celo za koledarje), prepoved listov in prepis med sedanjimi in bivšimi ministri in sodniki, ali je vse to ustavno ali ne! — Ene komuniste zapirajo, drugi pa dobivajo polna dovoljenja od prijateljev ministra notranjih zadev, atentatorji in ubijalci pa, ki so jih zasuli na delu, še do danes niso niti toženi niti sojeni.

Po našem prepričanju je napravila radikalna stranka usodepolno napako, ker je žrtvovala svojo svobodo in se zvezala z demokratsko stranko, ki je po njenem sedanjem sestavu in pod takim vodstvom absolutno nesposobna za vsako delo v državi in ki vsak dan bolj razkroja državno upravo. V tej zvezi radikalna stranka ne le da ne more nič pomagati, ampak sama čim globlje pada in škoduje državi.

Oni, ki so zapeljali radikalno stranko na to pot, bodo nosili odgovornost pred zgodovino, ki jim bo rekla: Kako je bilo mogoče, da isti ljudje, ki so gradili v Ženevi kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev daleč od svojih tovarišev v vladi in od vladarja, ki so tam sklenili ono čudo treh vlad in dveh držav kot izraz narodnega in državnega edinstva, sedaj proglašajo za separatizem avtonomijo in federacije, torej baš to, kar smatra ves pameten svet v celi Evropi in Ameriki za državno edinstvo in eno državo?

Radikalni stranki bide zadnja minuta dvanajste ure, da se iztrga in da krene na stara pota narodne in svobodoumne stranke, katere sveta naloga je, da osvobodi in uvedi očetnjavo vsega našega naroda, da zbere okrog sebe vse res svobodoumne in narodne elemente in postane njih jedro, da z njimi skupaj zasnuje državi novo življenje, da mlado kraljevino izvleče iz blata reakcionarstva, upravnega razkroja, finančnega nereda in razsula in jo pripelje na pot napredka in svobode.

Reviziji ustave bi se bilo mogoče izogniti ali pa bi se jo bilo dalo odgoditi na poznejši čas, če bi bili poslušali nasvete na prvem mestu podpisane (St. M. Protića) pri glasovanju v generalni debati. Te so pa lahkomišeno odbili z izgovorom, da je mogoče ustavo lahko izpremeniti, samo če jo enkrat in to kar najhitreje imamo. Sedaj pa isti ljudje, ki so s svojim nepremišljenim delom sami postavili na dnevni red revizijo ustave, kriče: »Ne tako hitro; ustave nismo niti prav vpeljali, pa jo že hočete spremeniti!«

Ni se treba varati in zakopavati glave v pesek: Revizija ustave je bila postavljena na dnevni red že 28. junija t. l. — istega dne, ko je bila sprejeta vidovdanska ustava. Revizijo zahteva neizogibno in čim hitreje dobra državna uprava in zdravo razmerje v državi med Srbi, Hrvati in Slovenci. Kolikor prej to uvidimo, toliko lažja in naravnost bo revizija, brez stresljajev. Brez tega pa bo srbsko-muslimanski blok, ki bi se bil vsled pametnega dela demokratskega in muslimanskega časopisa skoraj izpremenil v čisto srbski blok, izval hrvatski in slovenski blok in historične tradicije Vidovega dne druge historične tradicije.

Tudi državna uprava bo padala vedno nižje in nižje, dokler ne bo mogoče vse skupaj prepoznati...

Čudno je to, da so ravno listi, ki so druge gradili zaradi zgodovinskih tradicij, ravno na Vidov dan zapustili službo božjo, ki se je služila ta dan v spomin za narodno svobodo padlih junakov, samo da so mogli glasovati na ta historičen dan za slabo ustavo, ki je nosila že v sebi kal revizije.

Ultimat Črnogorcev.

Belgrad, 16. sept. Iz Rima poročajo, da je črnogorska vlada v Italiji pričela z aktivnim delom, da organizira v Albaniji čete za napad. Črnogorci v Italiji so dobili orožje ter bodo te dni prepeljani v Albanijo. Okoli 100 Črnogorcev je že prišlo v Albanijo s pomočjo italijanskih oblasti. Ti ljudje hočejo skupno z vlado v Tirani izzivati nered na naši meji, da bi se takozvani črnogorski vladi ponudila prilika skupno z albansko vlado poslati spomenico na vrhovni svet.

Boji za Skader.

Belgrad, 16. sept. Po brzobjavkah iz Skadra so čete Miriditov prišle do 15 km pred Skader ter se vzdolžno od Skadra na izhodu z Drinskega klanca vrše veliki boji. Čete tiranske vlade so doživele velike izgube.

Kaj ho z Irsko?

London, 16. septembra. Na noto De Valere, v kateri je ta izjavil, da je pripravljen začeti pogajanja, toda le kot zastopnik suverene države, je izjavil Lloyd George v brzobjavni noti De Valeri, da bi taki pogaji napravili konferenco z angleško vlado nemogočo. Zatorej želi Lloyd George, da se smatra njegovo noto, v kateri pristaja na konferenco prihodnji teden v Invernesu, kakor da ni bila izročena, ker je položaj po prejemu De Valerove note postal povsem drug. Ugotoviti mora, da angleška vlada niti za las ne bo odstopila od svojega dosedanjega stališča in da se ne udeleži konference, ki bi pomenila, da angleška vlada uradno priznava ločitev Irske od ostale kraljevine.

Zapadna Ogrska.

Dunaj, 16. septembra. (Izv.) Uradno se javlja, da so pričele mažarske čete na obmejnih krajih kopati strelne jame. Opaziti je zelo živahen promet. Zdi se, da dovažajo velike množine orožja in municije.

Dunaj, 16. septembra. (Izv.) Italijanski zunanji minister Toretta se je ob priiliki svojega odhoda izrazil neki osebi glede zapadno-ogrskega vprašanja, da je trdno prepričan, da bo Avstrija kmalu prišla v posest njej določenega ozemlja in da bo antanta sterilna vse, da se izvrši trianonsko pogodbo striktno in čimprej.

Boljševiki se pripravljajo?

Lvov, 16. septembra. (Izv.) Listi poročajo o velikih pripravah boljševikov proti Poljski in Romuniji. Na mejah so zbrane velike čete rdeče armade in so ustanovljene šole za učenje poljskega in romunskega jezika. V avgustu so se vršili na meji veliki manevri rdeče armade, ki jim je prisostvoval vrhovni poveljnik rdeče armade general Antonov.

Dunajska borza zaprta.

Dunaj, 16. septembra. (Izv.) Vodstvo dunajske borze je v sporazumu s trgovsko zbornico in vlado sklenilo, da ostane borza do prihodnje srede zaprta. To je namenjeno pred vsem proti brezvestnim spekulantom z valuto. Pričakovati je še daljnih korakov v tej smeri.

Avstrijsko posojilo.

Dunaj, 16. septembra. (Izv.) Pogajanja finančnega ministra dr. Gruna z angleško banko glede posojila so dokončana in se pričakuje, da bosta dva milijona funtov sterlingov izplačana že v dnevih 20. do 22. septembra. Kakor poroča »6-Uhr-Blatt« je denar že na Dunaju.

Zarota v Carigradu.

London, 16. septembra. Iz Carigrada poročajo: Odkrili so zaroto, ki je stregla po življenju šejku Ul Izlamu in drugim visokim turškim uradnikom. Sedaj se še ni ugotovilo, v koliko in ali je sploh deloval boljševiški vpliv. Med čete so razdelili zarotniki veliko število hujšajočih letakov.

Ing. Makso Klodič.

Zveza dolenskih železnic z reško progo.

Projekti in zgradba zveze dolenskih železnic s progo Zagreb—Reka čez Kočevje oziroma Novo mesto imajo že svojo zgodovino. Pred prevratom ta zveza ni še imela tolikega pomena, kakor dandanes, ker je bila Hrvatska za nas politično inozemstvo. Vendar pa so se slovenski poslanci prizadevali, doseči podaljšanje železnice Ljubljana—Novo mesto preko Črnomlja v Metliko, s čimur je bila izvršena priklonitev Belekrajne k obstoječim železnicam na Slovenskem. Na podlagi zadnje nagodbe med Avstrijo in Ogrsko nadaljevalo se je potem progo preko Bubnjarev do Karlovca, s čimur je omogočen bodoči promet čez liško progo preko Ogulina z Dalmacijo oziroma danes z Zagrebom; to je paralelka južne železnice, ki vodi iz Ljubljane čez Zidani most v Zagreb. Obče znano je, da zveza čez Karlovce ni posebno pripravna za smer Zagreb, še manj pa proti Dalmaciji. Slovenija je do leta 1914 gravitirala na Trst, kakor Hrvatska na Reko, tako, da takrat zveza teh vsoprednih smeri iz gospodarskega vidika ni bila še tako nujna kakor sedaj.

Danes je drugače. Mejniki napram Hrvatski so padli, v Trstu gospoduje Italija, Slovenija je na celi črti odrezana od morja. Vprašanje nastane, ali naj se zadovoljujemo z odvisnostjo od Italijanov, ki imajo od 147 km dolge proge Ljubljana—Trst 90 km, od 140 km dolge železnice Ljubljana—Reka 85 km v svojih rokah, ali pa naj stremimo po zvezi z morjem po lastni zemlji neodvisno od tuje vlasti. Odgovor na to zadnje vprašanje mora biti le: Da! Odvisnost od tuje volje v morski luki in na dovozni železnici ne more biti v prid državi in posameznim interesom niti v političnem niti v gospodarskem oziru. O tem menda ni treba zgubljati veliko besed. Slednjič je lastna zveza z morjem, na koji gospodujemo le mi, tudi orožje ali protitež, s katerim moremo pritiskati na sosedu, kar nam daje zavest neodvisnosti napram tujcu, ako se tudi morda še naprej poslužujemo njegovih prometnih sredstev — toda nismo mu več izročeni na milost in nemilost.

Gradba nove, naše zveze z morjem bi bila torej slovenski splošnosti v prid.

Zračna črta Ljubljana—Trst meri 75 km, Ljubljana—Reka 85 km, Ljubljana—Split pa 350 km (proga Ljubljana—Split čez projektirani del Črnomelj—Ogulin 480 km!) Kljub temu so pri nas nekateri mnenja, da za nas kvarnerski kot kakor izhodišče na morje ne pride v upoštevanje in da moramo naš namorski promet orijentirati v Split. Kako čudno bi bilo vendar, ko bi vozili naše blago po kopnem na stotine kilometrov daleč vsporedno z morsko obalo, ki jo imamo razmeroma blizu, ako krenemo naravnost proti njej. Prevoz po kopnem je mnogo dražji nego po morju, zato moramo gledati, da pridemo z našim blagom po kolikor mogoče kratki poti na morje. Voziti v Split po železnici, takorekoč na desni vedno z razgledom na morje, to naravno prevozno pot — to bi bilo isto kakor prenašati tovor po svetu na plečih, ko ti je tik zraven na razpolago lepa vozna oziroma železna cesta. Isto velja več ali manj za Hrvatsko. Za Slovenijo in Hrvatsko skupaj je izhodišče na morje le Kvarner. Da Hrvatit niti ne mislijo na to, da bi se odrekli kvarnerskega kota, to pričajo razne namere, ki jih snujejo, kakor n. pr. projekt konsorcija za izboljšanje in skrajšanje železnice Zagreb—Kvarner, projekt zveze zaliva

Martinščice z glavno reško progo, projekt zveze kvarnerskih luk medseboj i. dr. Projekti so deloma že izdelani, deloma so predkoncesije izdane. Trenutno stanje, da je Baroš danes v italijanskih rokah, nima nobenega pomena. Dve, tri leta so v gospodarskem razvoju narodov le minute, in razvoj se ne da udušiti, ako stremi po naravnih potih. Stremljenje Hrvatsko-Slovenije po dostopu na morje v Kvarneru, to je naravni razvoj, stremljenje po oddaljeni splitski luki pa nenaravni razvoj. Ako nam ne bode služil Baroš kot kvarnerska luka, nam bodo služile vse druge tamošnje luke, kakor Brajdica, Bakar, Kraljevica, Cirkvenica i. dr., katere je treba le medseboj spojiti z železnico, in nadomestovale nam bodo skuupaj eno enotno luko. S tem pa bomo tudi tako pritiskali na Reko, in na Reki bomo zagospodarili mi, če tudi ne politično, pa vendar gospodarsko. Seveda, ako kar v naprej puščamo naše morje v zanemar, vodimo le vodo na mlin naših nasprotnikov, ki nas potem gospodarsko potisnejo v drugo vrsto in nas spravijo v končno odvisnost od tržaške luke. Splitske luke kakor izhoda Slovenije in Hrvatske na morje se Italijani res ne bodo bali. Ne, Kvarneru se ne odrečemo, ker se mu odreči ne moremo!

Naravnemu razvoju torej odgovarja, ako je po prevratu nastal še glasnejši klic po zvezi dolenskih železnic z reško progo, klic, ki ne bode utihnil, dokler se ta zgradba ne realizira. Obstoječa zveza čez Metliko na Karlovce nikakor ne odgovarja tem težnjam, čeravno ima veliki pomen za notranjost države. Nastalo je ob enem vprašanje, ali naj se podaljša kočevska ali črnomeljska veja dolenskih železnic proti jugu do reške proge? Kočevje in Črnomelj kot izhodišče postala sta centra tozadevnih prizadevanj in kakor razumljivo, tudi medsebojnega tekmovanja. Nastala so nasprotja, in borba, ki se bje, je huda. Ali je to v prid lokalnim in splošnim interesom? Gotovo ne!

Kočevskim interesom je smer proti Reki jedina skrb, Črnomeljskemu okraju pa je podaljšanje železnice v smeri proti Dalmaciji na sru. Tako sta nastala dva projekta: Projekt dunajskega inž. Dr. Musilova proga prestirna, da bi mogla veljati za edino pravo zvezo z Reko, ker je njena virtualna dolžina prevelika. Druga napaka tega projekta je, da zvezo z Dalmacijo omalovažuje, Kavčičeva proga je glede smeri v Split idealna. V tem svojstvu se ji ne more nikakor oporekati. Toda, kakor smo že rekli, Split je daleč, Kvarner pa blizu; ta projekt nikakor ne uvažuje zvezo z Reko.

Ako se izvede le prvi projekt, je črnomeljski okraj na škodi, ako drugi, pa kočevski. Tu treba, da se Kočevje in Črnomelj snideta na neki srednji poti, ki bolje odgovarja splošnim in tudi lokalnim interesom. Treba je najti pot, po kateri se Ribniško-Kočevskemu okraju ne poslabša zveza z Reko, ali približa te kraje dalmatinski progi, na drugi strani pa približa novomeška stran smeri v Reko. Pri tem ne gre drugače nego da se podaljša pot čez Črnomelj v Split za kakih 15 km. Toda ali ima to sploh pomen, v očigled dejstvu, da meri železnica Ljubljana—Split po projektovani Kavčičevi progi čez Črno-

melj—Ogulin 480 km? Mislim da nikakor ne. S takim kompromisom bi bilo gotovo bolje ustrezno splošnim našim interesom, in pa tudi lokalnim, ker se poleg viniške doline priklonijo prometu tudi poljanska dolina (naravni podaljšek kočevske doline) s Starim trgom, v kojoj gravitirajo številne stranske doline iz severa in vzhoda.

Na podlagi teh premišljevanj in študij na karti svetujem gradbo sledeče proge, ki poteka v splošnem tako-le:

Iz Kočevja drži proga čez Mozelj, Knežjo Lipo na sedlo tik Nemške Loke, potem po poljanski dolini mimo Starega trga ob Kulpi proti Severinu, kjer zavije v velikem loku proti Lukovdolu. V bližini je vhod v okroglo 5 km dolg predor, katerega izhod leži tik ob reški progi približno 2½ km severno postaje Vrbovsko. Največji povprečni uspon je 15‰. Priključna proga iz Črnomlja drži mimo Vinice na Severin. Dolžina teh zvez bi bila okolo 75 kilometrov.

Da se zadeva vsestransko razmotri, primerjajmo tudi trase Kočevje—Črnomelj—Ogulin čez Ponikve. Ti zvezi merita skupno 90 km. Največji uspon 15‰.

Musilova proga veže Kočevje s Brod—Moravicami, je dolga preko 45 km in ima največji uspon 25‰. Kavčičeva trasa spaja Črnomelj naravnost z Ogulinom, meri 41 km in ima 12½‰ največjega uspona.

Zveza Kočevja in Črnomlja s Srpskimi Moravicami s predorom med Kulpo in Srpskimi Moravicami (7 km) bi ne odgovarjala v nobeni meri.

Virtualna dolžina pomenja namišljene vodoravne in preme železnice, na kateri so obratni stroški enaki kakor na projektovani ali že obstoječi progi s svojimi usponi, padci in ovinki (na podlagi skusenj na železnicah v Švici pred vojno).

Proga:		Dolžina v kilometrih	
A. Smer na Reko:		progovnih virtualnih	
1. Ljubljana - Črnomelj - Ogulin - Reka (Kavčičeva proga)	270	395	
2. Ljubljana - Črnomelj - Vrbovsko - Reka	240	370	
3. Ljubljana - Kočevje - Vrbovsko - Reka	215	345	
4. Ljubljana - Kočevje - Ogulin - Reka	230	370	
5. Ljubljana - Kočevje - Brod - Moravice - Reka (Musilova proga)	200	355	
B. Smer v Split:			
1. Ljubljana - Črnomelj - Ogulin - Split (Kavčičeva proga)	480	620	
2. Ljubljana - Črnomelj - Vrbovsko - Split	495	635	
3. Ljubljana - Kočevje - Vrbovsko - Split	475	610	
4. Ljubljana - Kočevje - Ogulin - Split	465	595	
5. Ljubljana - Kočevje - Brod - Moravice - Split (Musilova proga)	490	665	

Po gradbenih stroških je razvrstiti posamezne variante tako-le: Najcenejša je Kavčičeva proga, potem sledijo Musilova in zvezi Kočevja in Črnomlja čez Ponikve z Ogulinom ter slednjič zvezi Kočevja in Črnomlja čez Lukovdol v Vrbovsko. Glede voznega časa razvrstimo posamezne kombinacije prilično lahko po virtualni dolžini. Virtualna dolžina upliva na tarife; ako bi se pri tarifnih ozirali le na progovne kilometre, bi vozili dostikrat v izgubo. Večje gradbene stroške (radi večje dolžine dotične proge) izenači večji dohodek v lokalnem prometu.

Razvidno je, da Musilova proga ne odgovarja splošnim interesom. V smeri proti Reki tudi ni nič boljša od variante čez Lukovdol. Saj je zveza Kočevja naravnost z Brod—Moravicami (ali Srpskimi M.) radi vmesne nekoliko 100 m globoko

pregreznene doline Kulpe a priori nepriporočljiva.

Najbolje odgovarja razloženim vsestranskim interesom kombinacija zvez Kočevja in Črnomlja čez Lukovdol v Vrbovsko. Kakor se iz tabele vidi, stoji v smeri proti Reki proga 3 med petimi glede progovnih km na drugem, glede virtualnih, kar je glavno, pa na prvem mestu; v smeri v Split stoji v obeh slučajih na drugem mestu, kar z ozirom na veliko daljavo v Split ni tako važno. Ako vzamemo pa vse kombinacije za vse zveze v pretres, vidimo, da je proga 3 gotovo najboljša. Varianta Kočevje—Ponikve—Ogulin je proti Splitu in Reki krajša od Kavčičeve variante čez Črnomelj—Ogulin in ima s Kavčičevo proti Lukovdolski prednost, da je Ogulin glavno križišče žel. prog sever—jug in vzhod—zapad. Ako bi se izvedla od privatne strani že projektirana nova proga proti Reki (mišljena kot razbremenitev in izboljšanje obstoječe reške železnice), ki drži iz Ogulina čez Zagorje—veliki predor I — Drežnico — veliki predor II — Ledenico—Vinodol—Bakar na Reko, bi bila kombinacija Kočevje—Črnomelj—Ponikve—Ogulin najbolj priporočljiva.

S to razpravo sem mislil enkrat temeljito in vsestransko razbistriiti vprašanje zveze dolenskih železnic z reško progo. Dosedanje študije so bile po mojem mnenju vse preveč enostranske. Kar je veljalo pred prevratom, ne velja več danes. Definitivne zaključke prepuščam javnosti in kompetentnim faktorjem.

Velika slavnost v Mirnu pri Gorici.

Miren, 12. sept. 1921.

11. t. m. — v nedeljo — se je vršila v Mirnu velika narodna slavnost, ki lahko stoji mirno v lepi vrsti prireditev, kot je bila prireditev v Steverjanu, Biljah in pa drugod, prireditev podobna ljudskim taborem in ljudski akademiji.

Par tisoč ljudi se je zbralo na obširnem dvorišču čevljarke zadruge, kjer je bil postavljen veliki novi oder iz Steverjana, ki danes roma kot popotnik iz vasi do vasi in je postal središče naših kulturnih prireditev blizu in daleč. Par tisoč ljudi — to ni brez pomena. Tu so bile zastopane vse vasi, mnogo je bilo naše inteligence iz Gorice, med ostalimi tudi ustanovitelj čevljarke zadruge g. tolimski dekan Rojec in poslanec dr. Podgornik.

Poslanec Šček, ki se je ta dan mudil na shodu v Črničah, je poslal na slavnost iskrene pozdrave, ki jih je sprejelo občinstvo z velikim zadoščenjem in ploskanjem.

Slavnostni govor je imel urednik »Edinosti« dr. Besednjak. Povdarjal je pomen probujanja naših društev, pomen kulturne vzgoje našega naroda, poleg tega pa je položil posebno važnost na to, da se naš narod v prvi vrsti osamosvoji ekonomsko in socialno.

Na sporedu samem pa smo videli nastopati ne samo mirenke igralce, tamburaše in pevce — Mirenci so znani že od nekdaj, da stoje na prvem mestu v tem oziru — ampak je zopet nastopila vsa dežela in pokazala lepe uspele svojega dela. Videli smo pevce iz Gorice, iz Bilj, Standreža in drugod, udarjali so tamburaši. Lep uspeh so želi pevci Pevskega in glasbenega društva iz Gorice in pevsko društvo iz Bilj, ki je danes eno najboljših v naših vaseh.

H koncu je nastopil tudi dr. Podgornik, državni poslanec, ki je pozdravil probujanje naših društev k novemu življenju,

»Kaj če bi mu dali moj kos lesa?« je predlagal Garandel.

Svečnikov nismo imeli: vzeli smo krompirje, navrtali vanje luknje in postavili vanje sveče, ki so s svojimi dolgimi rumenimi plameni, katere je jadrovo platno varovalo proti vetru, dajali nekaj blešč življenja mirno smehljajočemu se obrazu mrtveca.

Kajti smehljati se je, da, tako nekako malo ironično, kakor bi nas hotel vznemiriti, kakor smo videli, da se je smehljati takrat pri »znamenju« pod velikim jamborom. Désiré Kerneur se ni mogel zadržati, da ne bi tega omenil. In kakor takrat je njegova brada, njegova lepa, počesana, svetla brada žarela v luči kakor pozlačena. Izgledal je, kakor bi nas hotel zasmehovati, rekoč:

»Zares ste neumni, da me obžalujete. Jaz sem končal vaše pasje delo, vašo divjo bedo in prisiljeno preganstvo, kjer je še celo veselje žalostno. Jaz nimam več skrbi in ne mislim več ne na polenovko, ne na morje. Jaz sem v pristanu. Za nič na svetu ne bi zamenjal svoje usode z vašo...«

Za njim, malo nad njegovo sledo glavo, se je v temi zapuščeno kolo krmila lahko vrtelo na desno in na levo, kakor je valovalo morje... Eden možja je spregovoril v molku:

»Od dvaindvajset, ki nas je bilo večraj, je ta v miru... Če bi vedeli, kak način smrti je nam ostalim usojen?«

LISTEK.

Anatole Le Braz:

Islandska velika noč.

Iz francoščine prevel P. V. B.

(Dalie.)

Guillaume se je nežno nasmehnil:

»Pomirite se, kapetan,« je rekel. »Ura je blizu, ko ne bom ničesar več čutil, tudi zibanja ladje ne... Samo, čujte... neprijetno bi mi bilo, da bi odšel tja, saj veste, po poti polenovk... In potem, zaradi svoje matere: to bo tolažba za njeno žalost, če bo vedela, da ima njen sin Lommic v kotu Islanda svojo posteljo iz štirih desk in svoj grob. Jean René ji bo povedal, kam so me položili; vedela bo, kje da sem, ko bo molila zvečer De profundis: »Molimo za dušo Guillaumea, ki je v Reikiaviku!...« Kapetan, obljubite mi, da me ne boste vrgli v morje, zašitega v vrečo zapuščenec!«

Povedal je vse to v eni sapi... Hervé Guyader in jaz sva bila kakor okamenela.

»Mi obljubite, kapetan,« je ponovil.

»Karkoli naj se zgodi, da... sveto prisežem... storili bomo po tvoji želji.« In da ne bi pokazal svoje ginjenosti, se je hitro dvignil in zbežal. — Jaz nisem bil v stanu zadržati ihtenja. Morje gorja je kipel v mojem srcu in je moralo prekipeti... Guillaume se je pa obrnil proti

skrivnostnemu Islandu, ki je tam daleč na iztočni strani izgledal s svojimi še v senci belimi ledniki kakor ogromna ladja z jadrji, ladja duhov, žalostne vice zginolih mornarjev...

»Lommic,« sem mu rekel ves solzan in se sklonil nanj, »to ni res, kaj ne da? Ti ne boš tako odšel?«

Trenutek ni odgovoril. Sapa mu je pihala skozi grlo kakor veter skozi vrv. Nazadnje je zamogel govoriti:

»Ti si nekaj duhovnik... Poslušaj moje grehe, da jih bo naš župnik čul iz tvojih ust in mi bo dal odvezo.«

Zaprli je svoje oči in s sklenjenimi rokami se je začel spovedovati. Pomagal sem mu obuditi popolni kes. Ponavljal je za menoj besede katekizma, boječe, z malo neodločnim glasom kakor kak otrok. Ko je bilo to končano, je vzdihnil:

»Bil je čas... noge so ledene.«

Rekel sem mu, da skočim dol še po eno ojeo. Pa ni hotel. Hudo ga je stresalo — bili so nemi dihi smrti. Čisto tiho, kakor v sanjah, je rekel:

»Na velikonočni večer... ne pozabi, Jean René...«

Izčrpan je prenehal. Bile so to njegove zadnje besede. V njegovih razširjenih očeh so plavale punčice kakor raztopljene. Nenadoma se je dvignil na svojem sedežu, razprostrl roke, kakor bi hotel nekaj zagrabiti, potem pa padel nazaj z divjim krikom, s krikom ranjene živali, ki se je raz-

legal od enega konca ladje do drugega in se izgubil v daljavi v grozni nočni tišini.

Pomisliti je treba, da je bila to njegova mladost, njegovih petindvajset let, ki niso hotela umreti.

Dva njegova navadna soseda pri ribarjenju sta mi pomagala opraviti mrtveca. Ko smo ga slekli, smo opazili, da je njegovo telo tetovirano s čudnimi risbami. Med cvetkami vročih krajev so bila pisana imena z različnimi barvili in ostala tako sveža, da bi človek mislil, da so bila večraj vrisana, — imena žensk, ki jih je ljubil pri slučajnih sestankih, v teh nočeh, o katerih mi je še ono jutro pravil, nočeh na oni strani sveta, lahkih in milih kakor svila... In prsa tega mladega človeka, kjer je bilo vrisanih toliko spominov na tako svetle kraje, bodo v kratkem počivala v deželi ledu, v temnem Islandu, tako daleč od pravega solnca, tako daleč od gugalnic pod kruševci!...

Kapetan, ki je šel dol, da vpiše smrt v ladjino knjigo, je prišel nazaj z zavojem sveč.

Pod zasilni šator, pod katerim smo bili obedovali pred par urami, smo potegnili žimnico in jo pokrili s prtom iz bele volne, da se niso videli še vlažni madeži krvi, potem smo nanj položili mrtveca, obledenega v ribiško obleko in pokritega z njegovim dežnim plaščem. Križa nismo imeli, da bi mu ga dali v roke.

pozdravil je posebno vzajemnost, s katero društva nastopajo. Ta dan v Miru bo vsakemu Goricanu še dolgo v lepem spominu. Bila je ena najlepših prireditiv.

Utrinki iz Bohinja.

(Dopis.)

Nočem opisovati prirodnih krasot našega Bohinja, ampak zabeležiti par vtiskov, ki sem jih dobil v Bohinju. Politično valovanje tudi Bohinju ni prizaneslo. Čudno je, kako se je mogla razpasti samostojna bahavost tukaj v precejšnji meri med tem sicer tako dobrim, poštenim in krščanskim ljudstvom. V čast večini prebivalstva bodi pa povedano, da velika večina nikakor ni zatajila naših načel. Zato sem trdno prepričan, da bo šla samostojno-liberalna senca v doglednem času mimo Bohinja, kakor temen oblak izza gorskih velikanov. — Takozvano »klerikalno mračninstvo« pravijo, da preganja zlasti nekdo, ki mu je dana oblast in naloga, da vodi, napeljuje in deli svetlobo ponoči. Namreč — električno luč imam v mislih. Splošno mnenje vseh poštenih Bohincev je, da naj bi se ta gospod ne pečal toliko s širjenjem liberalne »luči« in s preganjanjem klerikalnega mračninstva, ampak se držal bolj prave električne luči, ki mu je izročena v oskrbo. — Iskra liberalne luči iz učiteljskih vrst je odletela iz Boh. Bistrice tja gori v Srednjo vas, kjer nameravajo s to iskrico zasvetiti sokolski kres. Kako skrbna je naša šolska oblast! Vsak količek poišče, kjer naj bi liberalni eksponenti iz vrst učiteljev znašali svoja sokolska gnezdec, namesto, da bi se z vso verno posvetili pravi vzgoji mladine.

Se to naj omenim pri tej priliki, da imajo prednost pri nameščanju mladi učitelji-Sokolci, ki so bili nekdanj navdušeni člani orlovske organizacije, a jih je »lakota slave, blaga« zavlekla v nasprotni tabor. Taki »značaji«, ki naj vzgajajo našo mladino v značajne moše in žene, pač zaslužijo naše pomilovanje. — Razveseljivo pa je in častno za naše Bohince, da tudi orlovska misel ne spi, ampak se vzbuja čimdalje bolj ter pripravlja h krepkemu poletu po celem bohinjskem kotu. — Veliko se govori v Bohinju o veseljem sviranju harmonike v nekem znanem hotelu ob Bohinjskem jezeru na dan pogreba kralja Petra. Godec je bil baje liberalno-samostojni župan v navzočnosti liberalnega državnega poštanca in enega izmed stebrov cesarskega kraljestva. Pravijo, da se peča s stvarjo že državno pravdnitvo. — Govori se tudi o nekih traversah, ki so vzdane v kleti samostojno-liberalnega župana, kojih provenienca pa še ni popolnoma dognana. Toda to so stvari, ki mene kot mirnega izletnika in popotnika, ki ljubim čisti zrak, vedro nebo in mrzlo vodo Savice, hčere kraljeve, ne brigajo dalje. Beležim jih le, ker so mi jih pripovedovali ljudje, ki govore radi resnico. V ostalem pa naj se z njimi pečajo »poklicana oblastva«. — Gotovo je eno: pošteno in iz dna duše Slov. Ljudski Stranki in njenim načelom udano ljudstvo vsega bohinjskega kota pojde preko samostojno-liberalnih korifej, učiteljev sokolicev in železničarskih sokolskih agitatorjev na dnevni red ter bo — Kakor trdno upamo — že pri prihodnjih volitvah pometlo z njimi ter dalo Bohinju volitv oni dobri sloves, ki ga je imel doslej. — V lepem številu so se vdeležili Bohinjci katoliškega shoda na Brezjah. Res je pa tudi, da se jih je vdeležilo

precejšnje število Kmetijskega, t. j. samostojno-liberalnega tabora na Bledu. Vendar tega v celoti ni treba preveč tragično. Zato: 1. Ker je na Mali Smaren vsako leto na Bledu velik cerkven shod, kamor rada poroma marsikatera dobra bohinjska duša, verna v dnu srca. Ni dvoma, da so samostojneži in liberalci nalašč na dan cerkvenega shoda priredili svoj »teater«, da bi se potem bahali s številom romarjev na božji poti. 2. Ker so vladni organi (oddelka za kmetijstvo) bili uradoma poslani agitirati za vdeležbo! (Na čegave stroške le?) 3. Ker prireditve v domačem kraju pritegnejo radovedneže brez razlike strank. Postavi se pa vsak Bohinjec rad in pokaže v narodni noši, bile mu tudi hlače — preozke! Vprašal sem posetnika, koliko je bilo vdeležnikov. Odgovor: »20.000 smo brzojavili Pašiču,« je rekel; »kakih 15.000 jih je pa bilo.« Jaz sem si mislil: 10.000 jih je bilo morda res pri tolikem bobnanju. Našteli so jih pač 20.000 oni, ki so videli dvojno. Saj so zjutraj ob pol 9. uri gorele na veseličnem prostoru še vse — električne luči. — Popotnik iz Bohinja.

Politične novice.

Naša uprava. V včerajšnji Jugoslaviji je priobčil poslanec g. Deržič pod svojim podpisom sledečo karakteristično sliko naše politične uprave:

Ko je »Naprej« objavil 9. t. m. dopis iz Beograda z dne 8. sept. 1921 je podpisani v nedeljo dne 10. septembra pri zastopniku pokrajinskega namestnika gosp. Baltiću urgiral odgovor. G. dr. Baltić je izjavil, da je dovoljenje prišlo, a da je akt odposlal g. ministru Hribarju v Cerklje in je edino le on kompetenten dati vpogled in da mi drugi dan v ponedeljek da telefonično odgovor. V ponedeljek me je g. dr. Baltić telefonično obvestil, da je radi akta zmota in da se bode z g. ministrom Hribarjem pogovoril. V torek načelstvo še ni prejelo nikakega obvestila in je podpisani v sredo šel s strankinim tajnikom ponovno h dr. Baltiću. G. dr. Baltić je izjavil, da postoji zmota in da so akti še v Beogradu in da se popoldne, ko pride g. ministru Hribar v Ljubljano, z njim pogovori. Istega dne ob 15.35 pa je podpisani v pisarni stranke prejel sledeči dopis pokrajinske uprave:

»Na prošnjo načelstva narodno-soc. stranke v Ljubljani z dne 24. avgusta t. l., štev. 902, je gospod minister za notranje zadeve odobril, da se načelstvu Vaše stranke (gg. dr. Otakar Rybar, Ivan Deržič in Anton Pesek) dovoli upogled v ministrske akte, ki se nanašajo na nepotrditve župana mesta Ljubljana, gospoda Antona Peska.

O tem obveščam načelstvo po nalogu pokrajinskega namestnika.

16. septembra so se zglasili pri g. ministru Hribarju t. t. dr. Otakar Rybar, Ivan Deržič in Anton Pesek in je g. minister izjavil, da so akti še v Beogradu. Na našo zahtevo je g. minister obljubil, da bode akte brzojavno zahteval v Ljubljano.

Tako postopanje se ne imenuje uprava in tega naziva tudi ne zasluži. Po kranjsko bi začeli s črko »k«, ker smo pa dostojni ljudje, hočemo rabiti le izraz »švindele«.

Enakopravnost slovenskega jezika pri zagrebškem ravnateljstvu državnih železnic. Vsled centralističnega sistema je bilo mnogo slovenskih najboljših železničarjev prestavljenih tudi v področje zagrebškega ravnateljstva državnih železnic. Naravno je, da so se ti železničarji poslu-

ževali v uradnih dopisih svojega materinje jezika — slovenščine, ki je glasom ustave enakopravna srbsščini. To pa ne gre v glavo ravnatelju Franiču, ki je izdal svojim namestnikom in načelnikom okrožnic, ki jo priobčuje »Glasnik železničarskih činovnikov« v svoji 8. številki. Okrožnica se glasi v slovenskem prevodu: »Te dni sem izvršil revizijo rešenih in z znakom »DJR« t. j. na mene raslovljenih aktov, pri čemer sem opazil, da so mnoge odločbe, ki gredo na ministrstvo, oblasti in urade na Hrvatskem in Slavoniji ali na podrejene edinice, sestavljene v slovenskem jeziku. Iz razlogov primernosti smatram to za nepravilno; zato odredjam, da se morajo v bodoče vsi akti razen onih, ki so namenjeni izključno za Ljubljanski inspektorat, koncipirati edino v srbsko-hrvatskem jeziku. Če dotični, ki izdeluje spis, ne bi znal popolnoma srbsko-hrvatski, se ima narediti začasni prevod, potem pa se mora šele pregledan srbsko-hrvatski tekst vzeti kot koncept za akt. Torej vsi ti akti morajo biti koncipirani izključno le v srbsko-hrvatskem jeziku...« Čisto kakor v stari monarhiji!

Proslava Danteja Alighieri. 14. t. m. je v smislu papeževe okrožnice beneški kardinal Lafontaine v Ravenni z asistenco mnogih škofov in prelato v baziliki Sv. Franciška bral pontifikalno mašo, po kateri je povzdignil sveti križ, spominjajoč se pri tem, kako je Dante povečal križ v svoji pesnitvi. Po apostolskem blagoslovu se je kardinal v spremstvu velikanske množice podal k Dantejevi grobnici, da počasti pesnika. Navzoče so bile vse oblasti, na čelu jim minister za prosveto Corbino. — V Firenci se vrše dantejevske slavnosti do nedelje in jim bo prisostvoval kralj s senatom in poslansko zbornico. Vsa italijanska mesta so v zastavah. — Tudi inozemstvo je proslavilo Danteja na dostojen način. Najbolj značilen je članek »Times« od 14. t. m., v katerem se konstantira, da se Divina Comedia v angleških deželah še nikoli ni tako študirala in cenila kakor ravno zdaj. — Kar se tiče Slovencev, je naš list storil svoje; izide pa, kakor čujemo, v kratkem fino opremljeni zbornik v spomin Dantejeve 600-letnice, za katerega so prispevali naši odlični kulturni delavci.

Don Sturzo, tajnik italijanske ljudske stranke, je dospel v Monakovo, kjer bo konferiral z voditelji centra o političnih in socialnih zadevah, tičejočih se katoliških strank.

Zanimivi razgovori. »Journal de Débats« objavlja sledeče besede ruskega škofa Benjamina, ki je bil v Wranglovi armadi v Sevastopolu vojaški škot in se zdaj nahaja v Carigradu: »Vse sovraštvo, vsaka ločitev izhaja iz nevednosti, skupno trpljenje pa pomaga, da se ljudje medseboj spoznajo in začno ljubiti. Tukaj, v Carigradu, so nas z odprtimi rokami sprejeli in to ne samo grško-pravoslavni klerus, ampak tudi katoliški duhovniki in redovniki. Jaz sam sem našel zavetišče v francoskem samostanu. Če bi nesrečna usoda nanesla, da bi papeža prognali iz Vatikana in bi ga zadela taka usoda kakor danes nas, s kakšno radostjo bi ga mi sprejeli in mu položili k nogam vse, kar imamo!« — Isti list objavlja sledeči razgovor med visokim katoliškim cerkvenim dostojanstvenikom in ruskim škofom emigrantom v Carigradu: Katoliški škof: »Katoliška cerkev je velika disciplina.« — Ruski škof: »Da, in občudovanja vredna. Naša cerkev je velika lubezen.« — Katoliški škof: »Združimo eno z drugim!« — Ruski škof: »Potem smo eno!« — Katoliški škof: »Bog daj!«

Dnevne novice.

Jutri v Dob k otvoritvi novega Društvenega doma. Ob 1. popoldne zbirališče Orlov pri bistriskem mostu na Viru, nato odhod v Dob, kjer bodo večernice. Po večernicah bo blagoslovljenje novega doma, ob 3. pa javna telovadba kamniškega orlovskega okrožja. Po telovadbi bo prosta zabava z zelo bogatim sporedom na Marinčkovem vrtu. Za dobro in ceno jed ter pijačo je preskrbljeno. Posebno pozornost zbuja krasni dobitek za srečlov. Ljubljancem se nudi lep popoldnevni izlet v prijazni Dob. Očhod iz Ljubljane ob 1. popoldne z drž. kolodvora, povratek ob 10. zvečer. Od Domžal do Doba je picle pol ure. Kdor je naš, nas bo obiskal.

Koncert »Ljubljane« 18. septembra t. l. v Smartnem pri Litiji. Spored: 1. Premrl: »Z glasnim šumom s korac.« Sesterglasni meš. zbor. — 2. Schwab: »Zdrava Marija.« Mešani zbor s sopr. samosplovom. — 3. Gerbič: »Po zimi.« Mešani zbor. — 4. B. Ipavc: »Milada.« Mešani zbor. — 5. Mokranjac: »X. rukovet srbskih narodnih pesmi z Ohrida.« Mešani zbor. — 6. Dr. Krek: »Srbska narodna.« — 7. M. Bajuk: »Meglica.« Slov. narodna. — 8. Vilhar-Bajuk: »Teško travo.« Crnogorska narodna. — 9. M. Bajuk: »Djevojka je ružo brala.« Hrvatska narodna. — 10. Dr. Kimovec: a) »Dobro jutro.« b) »Teče mi vodica.« c) »Marko skače.« Prekmurske narodne pesmi. — 11. V. Zgane: a) »Maro, Maro;«

b) »Primte, dečki, puške v roke!« — c) »Dildludla.« — d) »Cincacvrgudanc.« Medjimurska narodna.

Letos porjeni mladeniči se s 1. novembrom pozovejo v kadrovske službo. Mladeniči naj bodo pripravljeni na to, kajti vsaka zamuda podaljša kadrovske službo na 3 leta, starešino družine pa zadene globa 100 do 300 dinarjev ali zapor, če pozvanega člana ni odposlal v kadrovske službo.

Sprejem gojencev v podčastniško šolo. Meseca oktobra 1921 se sprejme 500 gojencev v IV. pešadijsko podčastniško šolo v Zagrebu. Pogoji: državljanstvo, starost 17 do 21 let, 2 razreda srednje, vsaj pa 4 razrede ljudske šole, neomadeževano vedenje, samski stan, dovolitev starišev. Lastnoročne prošnje je do 25. oktobra t. l. vpsolati komandantu IV. pešadijske podčastniške šole v Zagrebu. Pričetek šole 10. novembra 1921. Več je razvidno v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

Radovljica. Dne 14. septembra je umrla v Predtgu pri Radovljici pri svojih stariših ga. Valentina Tepina, omožena z inž. Rejem. Pokojna je bila učiteljica v Zireh. Bila je vrla katoliška učiteljica, odločna članica Slomškove zveze ter agilna voditeljica v orlovski organizaciji. Zapustila je sinčka-siroto Marijana. Zgledni katol. učiteljci bodi posvečen blag spomin!

Bogoslovcem ljubljanskega semenišča. Kakor se poroča semenškemu vodstvu, se bo vršilo vpisovanje na tukajšnji univerzi za zimski semester l. 1921/22 od 1. do 8. oktobra incl. V semenišče naj pridejo gg. bogoslovci najkasneje v soboto, 8. oktobra, zjutraj. Skušnje so po statutu v času, določenem za inskripcije, t. j. od 1. do 8. oktobra.

V Kamniku je umrl načelnik tamkajšnje Meščanske korporacije gosp. Janko Koschier, trgovec in posestnik.

Požar v Klečah. Odbor, ki se je osnoval v pomoč pogorelcem v Klečah, se vestno trudi, da bi organiziral velikopotezno pomožno akcijo za pogorelee. Pogorelee je obiskal poslanec Brodar. Stori je potrebne korake, da priskoči pogorelcem tudi država z izdatnim prispevkom na pomoč.

Laverca. V nedeljo, dne 18. t. m. priredi na novo ustanovljeno gasilno društvo Laverca na vrtu g. Ogrina veselico ob vsakem vremenu. Spored: (godba) prosta zabava, petje, šaljiva pošta in srečlov. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup gasilnega orodja, odbor uljudno vabi k mnogobrojnemu obisku. Začetek ob 2. popoldne.

Puceljeva familija in SKS. Dobri poznavalec ministra dr. Pucelja nam piše: Puceljeva mamica je slišala, da bo SKS razpadla, zato se je ustrašila in je potožila svoji sinahi, Puceljevi soprog, kaj vendar bo, če bo samostojna razpadla? Ta se je pa zasmejala: »Pejite, pejite, je rekla, naj razpade! Zastran nas jo lahko vrag vzame, kedar hoče, da je le Pucelj minister postal, kar je vedno želel.« — Pucelj sam je pa to stranko lastnomožno brenil, ko se je tretji dan po volitvah izrazil, da bi takoj pristopil h komunistom, če bi ne bil izvoljen. Danes preganja on komuniste. — Minister Pucelj poroča z debelimi črkami v četrtkovem »Narodu«, da je v ministrskem svetu silno zarožljaj z mesarico proti italijanski vladi radi fašistovskih izgrediv. Isti »Narod« razlaga v uvodniku, da je tako rožljaj brez cene in Jugoslaviji škodljivo. — V istem »Narodu« poroča minister Pucelj, da so mu ministri dovolili 68.000 dinarjev kredita za kampanjo sliv. Kaj je kampanja, ne vem, vsekakor bo ta kampanja sliv v ozki zvezi z doseženo olajšavo pri kuhanju žganja. Volilec bi vsekakor raje imeli, da bi se min. Pucelj bolj pečal s kampanjo krompirja in koruze kot pa sliv.

Iz Starega trga. Znanemu dopisniku iz starih časov zdelo se je potrebno opisati v »Slov. Narodu« zadnjo nad vse imponantno, na celi črti tako krasno orlovsko prireditve v Starem trgu pri Ložu kot največjo »polomijo«. Čemu niste Sokoli počakali z dopisom, da vidite poprej uspeh svoje prireditve dne 8. t. m.? To vam je bila res polomija in sicer prvega reda. Ne bom opisoval podrobno orlovskosti sokolske prireditve. Saj ste pristaši vseh strank na lastne oči videli, da kaj takega kot na dan orlovskosti prireditve do danes ni še doživel starodavni Lož in Stari trg. Videli ste pa tudi, da so Sokoli hoteli res nekako posnemati Orle, pa ni šlo. Med drugim omenja dopisnik, da je edino z Turkove hiše priletelo nekaj cvetlic na Orle in se nadalje spodtika nad mojo osebo. Glede tega prav na kratko to-le: Jaz pustim vse Sokole v miru in jih bom vedno pustil. Mene prav nič ne boli in ne žalosti, če ob sokolskih manifestacijah vise iz vsakega okna sokolskih hiš v Ložu kar po dve zastavi in se sipljejo cvetlice iz oken kot sneg o sv. Pavlu. Jaz spoštujem vsakega poštenega moža brez razlike strank, če pa sem in ostanem to, kar sem, naj to nobenega ne boli. Da si pa želim starih časov, kar mi denuncijatsko očita dopisnik, na to ne odgovarjam; želim si le ka-

Kapetan je odgovoril: »Božja volja je velika.« Potem se je obrnil k meni: »Tvoj cerkovniški posel bo danes težak, Jean René... Vendar se spodobi, da boš ti molil mrtvaške molitve. Prisotni bom vsi. Potem greš lahko dol spat. Moštvo se bo med seboj pogovorilo radi mrtvaške straže, po trije skupaj, do takrat, ko ga odpeljemo.«

»Oh, kapetan,« sem odgovoril, »nemo-gotne bi mi bilo zatisniti oko. Prebil bom noč na krovu.«

Kako je bila dolga in žalostna ta noč! Včasih sem zadremal proti svoji volji, prevzet od utrujenosti in pobitosti, in takrat sem sanjal čudne stvari: videl sem pota, obsenčena od tujih dreves, sredi ceste je ležal moj brat in imel pod tilnikom sklenjene roke. Zenske so hodile mimo in ga pozdravljale v jeziku, ki ni bil ne latinski, ne francoski, ne bretonske, ki sem ga pa vkljub temu razumel; ena za drugo so mu povedale isti stavek, ki je pomenil: »No, ti brezdelec, ali ne slišiš, da zvoní k velikonočni maši?« On se je pa samo smehljaj in šle so naprej, v njih ušesih so se pa svetili dijamanti kakor zvezde... In naenkrat ni bilo več pota in dreves, ampak snežena planjava, neznansko žalostna, na njej je stalo polno črnih križev, eden podoben drugemu in vsi brez napisa. Taval sem v družbi svoje matere med temi križi: pred vsakim me je vprašala: »Ali je ta od Lommica, Jean René?« Jaz pa se nisem več spominjal; iskal sem, iskal v blaznem

strahu in nisem našel... Tri-, štirikrat zaporedoma me je na ta način tlačila mora. Tovariši, ki so me slišali vzdihovati, so me zbudili:

»Ne zaspi... Prehladil bi se.«

Ponudili so mi steklenko z žganjem, ki nam jo je bil dal kapetan na razpolago; zmočil sem ustnice in spet smo začeli polglasno moliti De profundis.

Moštvo pri mrtvaški straži se je menjalo in nič ni bilo bolj turobno kakor to prihajanje in odhajanje, odmevanje žebljanjih cokolj po krovu, med tem ko je okoli nas v brezkončnem prostoru valoval veliki arktični molk, še bolj skrivnosten kot po navadi in še bolj strašen.

Nazadnje se je proti vzhodu pokazala svetloba. Kmalu smo zamogli razlikovati sivo nebo od siviga morja. Kolika razlika med čudovito zarjo, katero gledati mi je bilo dano včeraj, in tem bledim jutrom, tem jutrom žalosti, ko je solnce, svinčeno in stekleno, izgledalo kakor spačeno oko mrtveca.

Kapetan je stal pokonec pri krmitu in je že klical svoja povelja za odhod. Verige sider za zaškrtale, jadra so se razpela in udarjala ob jambore in Misericorde, ki jo sidra niso več zadrževala, je, potem ko je, kakor smo rekli, »duhalac morje, letela naravnost naprej z visokim krnom. Draga duša je bila morda prepričana, da je vodimo nazaj v dok v popravo in mirno prezimovanje v bretonskih pristanih... Mi pa smo jadrali proti Reikjaviku.

kor vsak drug pošten človek reda in pravice. — Ivan Turk.

— **Limpiški pojavi** čedalje bolj zanimajo najširše kroge. P. Otto Maas piše v zadnjem zvezku »Antoniusbote« (V), reviji franciškanskim misijonov, da »romanja in čudežni pojavi v Limpasu od dne do dne rastejo in so že zasenčili Lourdes«. V imenovani reviji so se spremembe na Kristusovi podobi tudi fotografsko zafiksirale. (»Antoniusbote« izhaja v Wiedenbrück na Westfalskem, cena na leto 3 M.; poštni ček Hannover 14.622.)

— **8000 let staro telo.** Iz »Kölnische Volkszeitung«, oddelek za znanost, posnemamo: Profesor Flinders-Petrie je pri svojih izkopavanjih v egiptovski puščavi južno od Kajire našel 8000 let staro popolnoma ohranjeno telo neke deklice. Zraven mumije se nahajajo podobne, ki predstavljajo celo vsakdanje življenje starih Egipčanov.

— **Ugodna prilika.** Splošno pozornost na ljubljanskem velikem sebnju je vzbujala tudi razstava železnine trdnice Zalta & Zilič. Opozorjamo občinstvo, da si te predmete lahko ogleda v zalogi omenjene trdnice na Gospodarski cesti 10. Vsa zaloge se proda po izredno nizkih cenah, ker se bo trdnica preselila v lastno hišo na Dunajsko cesto 11.

— **Avtomobilna zveza Celje-Ljubljana.** Ker se je izkazalo, da novo vpeljani vozni red večini interesentov ni prikladen, uvaja se s ponedeljkom 19. septembra t. l. stari vozni red, tako da odhaja avtobus iz Celja zopet ob 1.30 popoldne in prihaja v Ljubljano približno ob 4.30 popoldne.

— **Nesreča.** Na Brdu pri Kamniku je žaga odrgala prst na desni roki 17-letnemu Ivanu Močniku. Stroj je zagrabil v Bohinjski Bistrici 14-letnega Rudolfa Ureznika in ga je stisnil čez život. — Dva prsta desne roke je odrgala patrona, katero je našel v gozdu, 17-letnemu Jakobu Trudnu iz Loza.

— **Dijaška kuhinja v Kranju** je hvaležno prešla do danes za nedotakljivi sklad »v večini spomin kralja Petra I. Osvoboditelja« vsoto 6680 K. Prispevali so: Kranjska industrijska družba, Jesenice, 2000 K; G. Egger, Železniki, 400 K; Glanzmann & Gassner, Trzin, 1000 K; Charles Moline, Trzin, 400 K; K. B. Mally, Trzin, 500 K; Ana Arnejc, Jesenice, 100 K; Josip Demšar, Čestnjava, 80 K; Tršan & Gorjanc, Kranj, 400 K; zbirka v Trzinu 1400 K; Oton Detela, Tupalice, 200 K; Fr. Demšar 200 K. — Odbor.

— **Sin proti očetu.** Josip Jurkovič je pretepel svojega 61-letnega očeta Matijo Jurkoviča v Gobenah št. 12 in ga je težko poškodoval na glavi. Vzrok: Oče ni hotel sinu izročiti posestva.

— **S strelom ranil** je neznanec Martina Krežeta v Hrastniku. Krogle je Krežeta težko ranila na levem kolenu.

— **Smrtno nevaren napad.** Dne 11. t. m. je v Krtni napadel neznanec 42-letnega delavca Franca Miša in ga na vratu smrtonosno ranil.

— **Pretep.** V Loki pri Mengšu je udaril kolar Miha Sršen po glavi dinarja Franca Sršen in ga nevarno poškodoval.

— **Napad.** Neznani mož je napadel v Šneberjkih zidarja Jakoba Pirca in mu prerazil desno roko.

Štajerske novice.

š V Ptuj je vlomil tat v mestni cerkvi v tabernakelj, iz katerega je vzel monštranco in ciborij. Potem ju je v klopi razložil na dele, iz katerih sestojita. Vse drugo, kar ni smatral za srebno, je pustil pod klečalnikom v klopi, odnesel pa je gornji del monštranca in pa kupo ciborija. Monštranca je bila 180 let stara.

š Nesreča. Stavbni svetnik pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu, Leo Pintarič se je ponorečil s samokresom. Krogle mu je šla skozi uho in je obšla za očesom. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico. Pintarič bo izgubil eno oko.

š V Mariborski koči na Pohorju je tamkajšnja podružnica SPD izpopolnila vso opremo, posebno pohištvo tako, da zadoštuje sedaj velikemu prometu. Tudi pri največjem navelu so dobili vsi turisti doslej prenočišča. Koča bo stala celo zimo stalno oskrbovana, na kar se že sedaj vsi gojitelji zimskega sporta opozarjajo.

š Maribor. Na semenj dne 15. t. m. so prignali 320 prašičev in 4 koze. Cene: prašiči 6—8 tednov 90—180 K, 8—10 tednov 150—250 K, 10—12 tednov 220—380, tri do 6 mesecev 400—700 K, 1 leto 900 do 1700 K, plemenske svinje 20—22 K za kg žive teže, svinje za zakol 27—30 K za kg, koze 210—300 K za komad.

š Čudno. V Mariboru stane kilogram telečjega mesa 12 K (najboljše do 14 K), telečja jetra in pljuča so pa po 16 K kg.

š Najdenček. Na Kosaku v Leitersbergu pri Mariboru je našel paznik Senčar par tednov staro dete ženskega spola. Po materi poizvedujejo. Dete je vzela v oskrbo neka družina.

Primorske novice.

Vprašanje slovenskih šol. Na interpelacijo posl. Podgornika glede 150 zaprtih slovenskih in hrvatskih šol v Istri in na Goriškem je vlada odgovorila sledeče: Dejstvo, da se ni otvorilo nekoliko manj nego 100 slovenskih in hrvatskih ljudskih šol spriči 400 šol, ki so se zopet otvorile, se ima pripisati deloma izpremenjeni narodnostni razvrstitvi prebivalstva v Juljski Benečiji vsled udeležitve premirnih pogodb; deloma se mora pripisati tudi pomanjkanju primernih prostorov, posebno v conah, kjer so se vršile vojne operacije, in pomanjkanje učnih sil. Kr. vlada zastavlja vse sile, da bi premagala omenjene ovire. Kakor je delala doslej, tako bo skrbela tudi tekom prihodnjega šolskega leta, da da otvoriti one slovenske in hrvatske šole, ki se bodo zdele v skladu s potrebami prebivalstva. V ta namen so bila izdana navodila za popravilo šolskih poslopij in pripravo učnih sil. Število poslujočih šol v zadnjem šolskem letu je znatno višje nego ono iz l. 1912—20 in posebnost višje nego leta 1918—19. — Na interpelacijo istega poslanca glede učiteljskega in gimnazijskega v Gorici, ki se nista otvorili, je odgovorila vlada: »Za potrebo slovenskega prebivalstva na Goriškem in v krajih, ki spadajo na Goriško, se je poskrbelo doslej z realno v Idriji, z učiteljskim v Tolminu in z nekaterimi gimnazijskimi tečaji, ki so se najprej ustanovili v Idriji in se niso mogli pozneje preložiti v bolj primeren sedež zaradi tehničnih vzrokov, ki niso odvisni od volje kr. vlade. Otvoritev slovenskih srednjih šol v Gorici bi zadela na ovire vsled tamošnjih stavbnih razmer in bi odaljila te šole spriči sedanje razvrstitve prebivalstva od kraja, odkoder bi najbrž dobivali največ gojencev. Na vsak način si kr. vlada pridržuje da bo zopet vzela v pretres vprašanje slovenskih srednjih šol v zvezi z njihovo ureditvijo.« — Iz tega se jasno vidi namera vlade vprašanje zavleči in slovensko šolstvo kolikor le mogoče ovirati. Sicer se to vidi tudi iz faktov v Istri.

Naše kulturno življenje v Gorici. Pišejo nam: Naše kulturno življenje v Gorici je bilo zadnji čas nekako mrtvo. Razen pevskih vaj, telovadbe, par tihih predavanj, drugega nič. Zdaj upamo, da se bo mesto zopet zganilo iz spanja in da se ustvarijo razmere, ki bodo pripomogle, da postane to mesto središče našega kulturnega gibanja — in takega središča nujno potrebujemo. Zdi se pa, da nam bo jesenski čas prinesel predavanja. Akad. društvo »Adrija« bo imelo koncem meseca tu svoj tečaj z različnimi predavanji. Tečaj bo trajal dva dni. Krščansko-socialistični krožek istega društva bo tudi priredil cikel predavanj v Gorici in sicer vsako sredo. Ta predavanja bo otvoril dr. Lojze Res; predaval bo o Danteju za njegovo 600-letnico. Dalje bodo sledila predavanja drugih. Kot zaključek teh predavanj bo recital France Bevk pesmi goriških lirikov. Upamo, da se to jesen in to zimo razvije v Gorici lepo kulturno življenje, ki bo lahko deželo v trajno oporo in zgled. Sicer se dežela lepo giblje. Prihodno nedeljo bo večji tabor v Štandrežu pri Gorici, nato v Rihembergu itd. Nedeljo za nedeljo bolj raste naš kulturni polet in upamo, da nas to pripelje k lepši bodočnosti.

Koroške novice.

k Bogoslovec Tomo Weiss †. Tužni Korotan! Ni še pozabilo ljudstvo gorečih dušnih pastirjev, ki so morali sredi težavnega dela zapustiti svojo čredo in domovino, že se zopet solzi — a topot za nabudnim mladeničem, ki naj bi v dveh letih stopil pred Gospodov oltar, pa ga je poklical Bog k sebi v najlepši dobi priprave. Rojen je bil dne 20. decembra 1897 v St. Janžu v Rožu, gimnazijo dovršil v Celovcu ter končal letos drugi letnik v mariborskem bogoslovju. Vrnil se je sedaj domov, da bi v domovini nadaljeval svoje študije in vodil ljudstvo, ki je bilo tolikokrat ogoljufano za zemeljsko srečo, proti nebesom. Toda kmalu po vrnitvi nam je zbolel in dne 9. avgusta t. l. v Celovcu umrl. Pokopan je bil ob obilni udeležbi duhovščine in vernega ljudstva dne 11. avgusta v St. Janžu v Rožu. Bil je vseskozi blag mladenič, goreč bogoslovec, iskren tovariš, vnet mladoljub in požrtvovalen rodoljub. Ni mu bilo dano, da bi lukaj pel prvo sveto mašo, zrel je bil, da obhaja v nebesih večno primicijo. R. i. p.

k Kanalska dolina je razburjena, ker itilijanski krogi delajo na to, da bi se dolina priklopila videmski provinci. Kanalski hočejo ostati pod goriško upravo, da obdržijo vsaj nekaj avtonomije, kar jim je svojčas minister za »odrešene« dežele Raineri tudi obljubil; toda Kanalsci se boje, da bi Lahi svoje besede ne požrli.

Ljubljanske novice.

lj Seja kluba občinskih svetnikov SLS. danes odpade. — Predsednik.

lj Danes, jutri i. t. d. Danes razpošilja magistrat sledeče obvestilo: »Ker se morajo po § 45 občinskega volilnega reda k volitvi županovi povabiti vsi člani občinskega odbora proti dostavnici, k seji, ki je bila določena za soboto, dne 17. septembra 1921, pa podpisaneu magistratu nikakor ni bilo mogoče dostaviti vabilu tem odsotnim občinskim odbornikom (eden se nahaja v Skoplju, drugi na otoku Rabu, tretji pa na Dunaju), mora se navedena seja za nekaj časa odgoditi. Dan volitve se naknadno določi ter pravočasno razpošlje nova vabila.« — Jutri bomo prešli: »Z ozirom na to in to in to je pokrajina.

ska uprava za Slovenijo sklenila predložiti centralni vladi razpust občinskega sveta in razpisati nove volitve.« — Poju-tranjem: »Odlok št. 2889765321 glede razpisa novih občinskih volitev se sistrira in postavlja se po naredbi centralne vlade za Ljubljano komisar.« — In to se ime-nuje pri nas — uprava!

lj Mestni dekliski licej. Rok za vpisovanje, sprejemne izpite, za pričetek pouka itd. na vseh oddelkih zavoda je podaljšan do 28. septembra. Podrobna navodila še sledijo.

lj Premog. Gg. zdravniki, notarji in odvetniki, ki reflektirajo za bodočo zimo na odmerjeno množino premoga za ordinacijske odnosno pisarniške prostore, naj pošljejo svoje prijave čimprej mestnemu magistratu.

lj Izločen papir (škartiran) večjo množino se bo prodalo pri tukajšnjem deželnem sodišču dne 19. septembra 1921 ob 9. uri soba št. 67.

lj Iz l. nadstropja padla je 21-letna služkinja Fani Pustavrh, ko je na Resljevi cesti snajžila okna. Pustavrhova je dobila težke notranje poškodbe. Dalje je padel iz lestve v Zg. Šiški Josip Petan in se težko notranje poškodoval.

lj Splašeni konji. Konja Franca Šetina, ki je vozil sode, sta se splašila, ter je padel z voza sod in se zaletel v ograjo spomenika pri cerkvi sv. Jakoba in ograjo zlomil. Šetina je padel z voza in se poškodoval.

lj Izgubila se je v četrtek okrog 10. ure na poti od Zalaznika do magistrata zlata damska ura in manjša vsota denarja. Pošten najditelj naj jo proti dobri nagradi odda v upravnistvo »Slovenec«.

Prosveta.

pr Slikarska šola v Ljubljani. Pričetek na slikarski šoli se začne redno dne 15. oktobra v poslopju tehn. sr. šole. Pouk bode — večerni. Natančneje se objavi v šoli. Šola vsebuje iste predmete, kakor vse druge umetniške akademije, povrh pa še iz narodne umetnosti, ter ima prvovrstne učne moči sledeče gg. profesorje: Akad. slikar in voditelj šole Franjo Sterle — portret in akt po naravi, draperija (narodna noša), kompozicije in anatomija. Akad. medajler Anton Sever — perspektiva. Akad. slikar Maksim Gaspari — narodna ornamentika in kompozicije. Ing. arhitekt Rado Kregar — arhitektura. Slikar Saša Santel — grafika. Davorin Volavšek — o zgodovinskem razvoju naše ljudske umetnosti. Dalje dve moči: Akad. kipar Berneker — kiparstvo. G. Lagorič (Srb) — umetna zgodovina. Vpisovanje se prične takoj pri vodstvu šole akad. slikarju Franju Sterletu na Gospodarski cesti št. 12, drugo nadstropje od 14. do 16. ure. Honorar se določi in plača pri vpisovanju mesečno naprej. Revni se oproste šole takrat, kadar pokažejo zmožnost in pridnost v šoli. Po 10. oktobru je pa vpisovanje na tehn. sr. šoli. Sprejemajo se gospodje kakor dame s primerno šolsko izobrazbo. Pismene prijave ne veljajo. — Voditelj šole akad. slikar Franjo Sterle.

pr Jos. Kostanjeve: Krivec. Roman. V Mariboru 1921. Založil pisatelj. Natisnila Zvezna tiskarna v Ljubljani. — Roman znane pisatelja v dveh delih opisuje življenje in konec verižnika za vojne dobe in slika z veliko realistično razmere med inteligenco na deželi. Oblika je lična, cena ni naznačena.

pr Gustav Silihi: Nekoč je bilo jezero... Dolinska bajka. V Ljubljani 1921. Založila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Str. 285. Cena vez. 50 K. — Naša skromna mladinska li- »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Str. 285. Cepisal ga je mlad umetnik-učitelj, ki je bil v naši javnosti sicer še neznan, a se nam je predstavil s tem prvim nastopom prav lepo. Snov te »Dolinske bajke« je zajela iz najstarejših časov naše slovanske zgodovine, katere se je dotaknil v naši literaturi sedaj prvi Silihi, in je pripovedovana v zares blestečem slogu, z lepimi opisi, polnimi najemljive literature je zopet bogatejša za lepo delo. Nabo sprejela knjigo gotovo z največjim užitkom, zato jo toplo priporočamo vsem, zlasti, ker je preskrbelo založništvo za najelegančnejšo opremo.

Orlovski vestnik.

Orli in Orlice iz Horjula poletje v nedeljo 18. t. m. popoldne v Polhov Gradec, da pozdravijo in dajo z zgledom vzpodbudo polhovgrajskim fantom, ki si nameravajo ustanoviti orlovski odsek. Polhov Gradec je znan kot priljubljena izletna točka, zato pohitimo v nedeljo tja gor, kjer bomo imeli lep užitek pri popoldanski javni telovadbi.

Dijaški vestnik.

d Blejska podružnica SDZ priredi v torek, 20. t. m. izlet v Zirovnico. Ob tej priliki si ogledamo kranjsko deželno elektrarno. Zbirališče ob 9. uri na postaji Zirovnica. Tovariši in znanci iskreno vabljeni!

d Skupna odborova seja »Razorac« bo danes — v soboto ob 4. uri popoldne v Mali dvorani Ljudskega doma. Pridite gotovo vsi funkcionarji, da začnemo z delom! — Predsednik.

d Vsem podružnicam SDZ. Počitnice se bližajo koncu. Vestnik SDZ je prinesel začetkom počitnične točen oris nalog našega dijaštva za časa počitnic. Osrednji odbor je v trdni zavesti, da so si naše vrste ta oris osvojile in ga po svojih močeh udeležile, opustil vsako drezanje, ki postane na koncu že neprijetno in zahteva mnogo več časa in truda. Da pa bo dobil vsaj približno sliko o moči temeljev, na katere se je začetkom počitnic zanašal, pozivam vse podružnice, da najkasneje do 10. oktobra sestavijo pregledno poročilo o delovanju svojega dijaštva in istega do navedenega dne vpošljejo Osrednjemu odboru. Opozorjam, da je to prvi in zadnji apel v tej zadevi. — Perišub, t. č. predsednik.

Turistika in sport.

Ilirija in Sparta igrata v nedeljo 18. septembra prvo prvenstveno tekmo v letošnji sezoni. Po dobrih rezultatih zadnjih tekem obeh klubov je pričakovati zanimive igre. Igra se na prostoru Ilirije ob 16. in pol uri.

Avtomobilna vztrajnostna tekma po Sloveniji določena na 16. in 17. septembra 1921 se preloži na 8. in 9. oktobra 1921. — Sportna Zveza, Avtomobilni odsek.

Prešernova koča vrh Stola se zalvoril v nedeljo, dne 18. t. m. Poznejši obiskovalci dobijo ključ za to kočo v Valvazorjevi koči, katere bode celo zimo oskrbovana.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curih, 16. sept. Devize: Berlin 5.35, Holandija 182.50, Newyork 581, London 21.46, Pariz 40.95, Milan 24.75, Praga 6. 95, Budimpešta 1.10, Zagreb 2.50, Bukarešta 5, Varšava 0.13, Dunaj 0.47, avstrijske krone 0.40.

Dunaj, 16. sept. Devize: Amsterdam 51.600—51.700, Zagreb 666—670, Belgrad 2664—2684, Berlin 1457—1463, Budimpešta 292—295, London 6015—6035, Milan 6890 do 6910, Newyork 1636—1640, Pariz 11.205 do 11.245, Praga 1869—1875, Sofija 1025—1035, Varšava 32.25—34.25, Curih 28.275—28.325. Valute: Dolarij 1618—1622, bolgarski levi 1010—1020, nemške marke 1452—1458, angleški funti 5980—6000, francoski franki 11.155 do 11.195, holandski goldinarji 51.500—51.600, italijanske lire 6860—6880, jugoslovanski dinarji (tisočaki) 2654—2674, poljske marke 33.35—35.25, rumunski leji 1435—1445, švicarski franki 28.225—28.275, češkoslovaške krone 1869—1875, mažarske krone 292—295.

g Novj rudniki. Skupina zasebnih raziskovalcev je odkrila v okolici Bitolja velike sklade mangana in železne rude. Ministrstvo za šume in rude je odredilo, da se odpošljejo na lice mesta posebni strokovnjaki, ki naj bi preiskali tamošnje ozemlje.

g Nasa valuta. Ena izmed naredb, ki naj bi se po mnenju finančnega ministra dr. Koste Kumanudja uporabila v svrhu zboljšanja tečaja dinarja, naj bi bila ukinitve svobodne trgovine z valutami in devizami. Vsi ti posli naj bi se izključno poverili Narodni banki. V tej smeri se vodijo pogajanja, vendar pa ni prišlo do definitivnega sklepa. Zastopnik finančnega ministra Slavko Petrovič je o tem razpravljaj s člani upravnega odbora Narodne banke. Danes je banka sklicala sejo upravnega odbora, na kateri bi se imelo končnoveljavno sklepati o predlogu finančnega ministra. Druga važna odredba finančnega ministra, ki jo namerava za sedaj predlagati, bi obstajala v tem, da se našim trgovcem prepoveda za leto dni plačila v inozemstvo. Po računu strokovnjakov dolgujejo sedaj naši trgovci inozemstvu okoli 230 milijonov frankov. Naši trgovci kupujejo za vsako ceno tuje valute, kadar poteče plačilni rok. To je poleg ostalih vzrokov istotako povod padanja dinarja. Da bi se odpravil vsaj ta razlog, je finančni minister Kumanudi sklenil, odrediti, da se odlože za leto dni plačila trgovcev. To bi se moglo doseči na dva načina, bodisi s tem, da bi država jamčila za vse te dolgove trgovcev, bodisi da bi jih takoj izplačala, pri čemer bi bili obvezani vsi trgovci dolžniki, da po enem letu povrnejo določeno vsoto v isti moneti, v kateri jih sedaj dolgujejo inozemstvu. Tekom današnjega dne bo finančni minister izdelal definitivne predloge o odredbah za zboljšanje tečaja dinarja. Ti predlogi bodo predloženi na odobrenje ministrskemu svetu. V naših službenih finančnih krogih se gleda z optimizmom na nadaljnji razvoj tega vprašanja. Upajo, da se bo istotako z olajanjem izvoza mnogo storilo za zboljšanje dinarja ter sodojo, da se bo v bodoče za izvoz pesnice plačale samo po 20 par izvozne carine od enega kilograma. Izvoz lesa bo popolnoma oproščen vsake carine.

g Občinski agrarni odbori. Ministrstvo za agrarno reformo je razpisalo vse občinske agrarne odbore in naredilo, da se izvedejo nove volitve. Do konstituiranja novih odborov delujejo še stari odbori. Volitve se bodo vršile ne samo v občinah, katere so že lani volile občinske agrarne odbore, ampak tudi po onih, katere sedaj priprajo svojo interesiranost pri izvedbi agrarne reforme. Naravno je, da morejo biti interesirane smo one občine, v katerih območju ali neposredni bližini se nahaja veleposestvo. To izjavo interesiranosti izdaja občinski urad; ista vsebuje poleg imena interesirane občine in veleposestva, navedenega z imenom lastnika, na katerem je interesirana, na kratko tudi razloge, na katere opira svojo neposredno interesiranost. Izjava interesiranosti naj se pošlje Agrarni direkciji v Ljubljani; pošlje pa naj se le v slučaju, če ni bila že dosedaj interesiranost prijavljena, oziroma odbor izvoljen. Ta prijava je velikega pomena in neobhodno potrebna za konstituiranje občinskih agrarnih odborov. Brez te izjave ne more se vpoštevati prošnje bodikaterega si posameznega interesenta. Dovolilo se je lani, da nekateri občinski uradi, oziroma njihovi župani, četudi so bile občine interesirane, niso priglasiili interesiranosti. Krivda leži v tem, da si niso bili vsi župani ovesti velike važnosti občinskih agrarnih odborov, oziroma da niso — hote ali nehoče — vršili iz posebnih razlogov svoje dolžnosti. Občinarji teh občin niso bili vsled tega sodeležni dobrot agrarne reforme. Poedini občinarji so sicer pozneje reklamirali, ali njih reklamacij ni bilo mogoče vpoštevati, ker je samo občinski urad legitimiran, da prijavi interesiranost. Radi tega se priporoča občinarjem, da v interesiranih občinah kontrolirajo občinske urade, oziroma župane, da li so se priglasiili za agrarno reformo. — Ko pridejo izjave interesiranih občin, katere se lani niso priglasiile, se odredijo takoj volitve za občinske agrarne odbore.

Kraljevi obisk pri Elida-parfumeriji. Elida-parfumerija je dobila na sejmski razstavi v Utrechtu obisk holandske kraljice in njenega soprogga princa Heinricha. Kraljeva dvojica je došla z mnogim spremstvom na Utrechtski letni borzni sejem ter jo je sejmski ravnatelj vodil k najlepšim in najzanimivejšim razstavnim oddelkom. Ko je dvojica došla v razstavnih oddelkih »Elida-parfumerije«, se je isti predstavil ravnatelj »Elida-parfumerije«, ki se je istotako nahajal na Holandskem. Kraljeva dvojica je pokazala veliko zanimanje nad »Elida« izdelki in njeno znano okusno opremo. Kraljevi gostje so pozvedovali po prometnih pokrajinah »Elida-parfumerije« in po njenih glavnih sestavinah. Posebno je dopadla kraljici »Elida-kolonijska voda«. Konečno se je kraljeva dvojica poslovila z besedami zadovoljstva in hvale. Tudi na ljubljanskem velikem sebnju so bili v okusno izdelanem paviljonu razstavljeni prvovrstni, svetovnoznani »Elida« izdelki in so našli popolno priznanje strokovnjakov in zanimanje vsacega obiskovalca. »Elida«-parfumerija, ki ima svoj sedež v Čehoslovski (Ustje) in na Dunaju, prinese v vseh njenih izdelkih (toal. milo, kosmetika, toal. voda, in parfumer.) samo najboljše in najceneje. 3359

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Ženitna ponudba.

Prileten, premožen trgovec želi znanja z deklico, katere mora biti: popolnoma uboga, pošena, značajna, dobrosrčna in simpatična. Prednost imajo deželanke. Le resne ponudbe s sliko pod »Značajna« na upravištvu lista. Tajnost strogo zadržana. 3300

Sprejme se **POMOČNIKOV** več mizararskih. — Mizarstvo JOSEF SITAR, Križe pri Trzinu. 3383

V Celju se sprejme starejša **služkinja** za vsa hišna dela, zmožna nekoliko kuhati. Prednost imajo one, ki so večje nekoliko šivanja. Ponudbe na upravištvu tega lista pod števil. 3309.

! Učenca in učenka ! iz dobre, boljše, kmetske hiše sprejme takoj Trgovska hiša Ferdo Škof, Misljinje.

Ženitna ponudba.

26 let star obrtnik, z lepo gotovino in premoženjem, se želi poročiti s krščanskim dekletom ali vdovo, katere bi imela veselje do zakonskega življenja in posestvo ali kaj enakega in da ne presega vsaj 35 let starosti. Na željo sliko na ogled ali osebno. Le resne ponudbe na upravištvu »Slovenca« pod »Strečen zakon«. 3310

Proda se okoli 40 m² lepih, širokih **DESK** 20 mm močnih. Naslov pove uprava tega lista pod št. 3387.

Sprejme se v trajno delo **izvežbani mizararski pomočniki**. Hrana in stanovanje v hiši ali izven hiše. ANDREJ KREGAR, strojno mizarstvo, St. Vid nad Ljubljano. 3340

NADSTROJAR.

Eno največjih industrijskih podjetij v Hrvaški išče izkušenega nadstrojarja, kateri mora biti povsem vešč vseh poslov, ki spadajo v njegovo stroko. Dan nastopa službe po dogovoru. Ponudbe s priloženimi prepisi spričeval in opisom dosedanjega službovanja naj se pošljejo na upravo tega lista pod števil. 3375 ali na Glavno pošto Zagreb, poštni predal št. 41.

Dobra, varčna in **KUHARICA** ki bi znala voditi celo gospodinjstvo, nadalje za vsako **deklo** in **deklo** k dvema otrokoma (eden eno, drugi dve in pol leta), se sprejmejo za takojšnji ali poznejši nastop proti dobri plači in hrani. Samo zanesljive, dobrovoljne osebe, naj se zglase Dunajska cesta št. 36, levo.

V nedeljo, dne 18. t. m. **vsi v GORIČANE!**

kjer se zopet odpre staroznana gostilna pri »KOLENCU«, z vraten tovarne. Na razpolago dobra, pristna vina, mrzla in gorka jedila. Vabiva vse znance in prijatelje. Za obilen obisk se priporočata **MOŽINA & SKUBIC**.

Sprejme- **SLUŽKINJA** za kuhanje in **postrežnica** za ribanje. — Naslov pove upravištvu lista pod števil. 3365.

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Sitrane na debelo in drobno. **Rilanz Braxnik**, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15, Ljubljana.

ORGANIST,

zmožen občinskega tajništva, se sprejme v Smaritem v Rožni dolini pri Celju. 3249

HIŠNIK za posestvo na Gorenjskem, 12 kilometrov od Ljubljane oddaljeno, se išče. Stanovanje hišnika vsebuje dve sobi, kuhinjo, klet in podstrešje. Plača po dogovoru. Prednost imajo vpokojenci, ki razumejo nekaj vrtnarstva in sadjarstva. — Ponudbe na upravo lista pod števil. 3356.

Kuharica — pošena in pridna, se išče za na deželo. Prednost imajo nad 30 let stare. Plača 500 K. Naslov pri upravi lista pod št. 3370.

PERICA,

ki bi sprejela več perila dvakrat na teden, obstoječe iz prtov in brisač in bi dostavila isto že zlikano, se išče. Plača po dogovoru. — Naslov pove upravištvu lista pod št. 3364.

Krojaški VAJENEC se sprejme takoj pri tvrdki Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg. 3371

KOČIJAŽA išče tukajšnja veletrgovina. Pogoji so: snajenje konjske oprave, vozov ter mora biti nekoliko vešč v poljedelstvu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 3324.

Išče se deklica zmožna slovenskega in angleškega jezika, ki je došla iz Amerike, k dvema dečkoma. Stara naj bo nad 14 let. — Javi naj se Ivanu Kramerju, Sv. Peter pod Sv. Goro.

Trgov pomočnik 23 let star, išče primerenega mesta. Dragotin Kuleš, pri g. Roza Pavšič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 5/1.

! Učenec ali učenka ! se sprejme v trgovino z mesanim blagom. Ponudbe na tvrdko MATKO FUGARTAR, Višnja gora. 3358

FIŽOL ribničar, mandalon in prepeličar (koks) **SUHE GOBE** kupuje in plača na najvišje dnevne cene

Kmet & Komp., Ljubljana Gospodarska cesta števil. 8. Prosim za ponudbe!

Penzija **GRINTOVEC**. Najlepša solčna lega na vznožju alp. Krasni zračni prostori, izborna cena hrana. Ljudje se tukaj kar vidno popravljajo. Prvo vrstna zdravniška spričevala. Celo leto odprto. — Graščina **PREDDVOR, POŠTA TUPALCE**

:- KUPIM DRVA. :- Obvezne ponudbe z dobavnim :: časom je poslati na :: **J. Pogačnik, Ljubljana**, Dalmatinova ulica št. 1. 3327

HIŠA v Novem mestu, moderno urejena, z 2 vrtna in malo posestvo na Dolenjskem naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 3367.

Novi FAVORIT- album, cena 24 kron, s pošto 26 K, po povzetju 34 K ter vsi kroji pri **M. Ranth** Ljubljana. 3348

MORSKA TRAVA (afrik) na drobno se dobi pri tvrdki Brata SEVER, trgovina s pohištvom in tapetniskim delavnica, Ljubljana, Gospodarska cesta 13.

VOZ-zapravljivec, močan, z oljnatimi osmi, je napredaj po nizki ceni pri Stefanu Erman, St. Vid nad Ljubljano.

POSESTVO 15 hektarov zemlje, vse gospodarske poslopje, orodje, živino in krmo prodaja **TOMAŽ MODIC**, posestnik na Rebrji št. 18, občina Žuzemberk. 3275

Sladkor kavo riž dobite najceneje pri tvrdki **O. ČERTALIČ** v LJUBLJANI, Karlovska cesta.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

VEDNO VELIKA IZBIRA VSEH VRST bombaža sukanca, kvačkanca, nogavic ZA DAME IN galanterije — NA DEBELO. KARL PRELOG — Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 11. 2862.

Strešno lepenko lak za konzerviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbololej), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opeko, apno, cement in druge stavb. potreščine dobavlja **JUBLJANSKA KOMERCIALNA DRUŽBA** Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

POLNOGUMIJASTI OBROCI za tovarne avtomobile

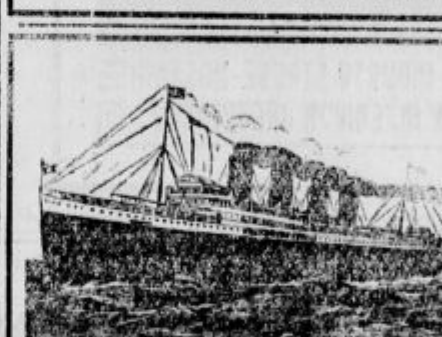
PNEVMATIKO za kolesa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI najceneje.

J. GOREC, LJUBLJANA Gospodarska cesta 14.

R. RANZINGER LJUBLJANA Cesta na j. ž. 7-9. Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Dober KROJAČ išče stanovanje (2 sobi in prikl.) na prometnem kraju v mestu ali na deželi. Ponudbe do 15. oktobra pod: A. 520, pošto ležeče, Spod. Siska. 3378

Maša! Kdor reflektira na najcenejšo reklamo in anonco, naj se obrne na **LEOP. MAJTINGER** protokolirani anonci in reklamni zavod »HERMES«. Ljubljana 7. Zg. Siska 89.

lv. Jax in sin Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Sivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867. Vozenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ROLER“ Geniki zastoj in franko. Rolosa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Wattenrad

Ponudite vse neuporabne **ZLATE** predmete verigice, prstane, obeske, zapetnice, uhane i. t. d. kateri predmeti vam leže doma, in jih donesite tvrdki F. Čuden, trgovina ur, zlatarne in srebrnine Ljubljana Prešernova ul. števil. 1.

Arhitekt in mestni stavbenik VILJEM TREO Ljubljana, Gospodarska c. 10. Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno 1. 1850 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

== JETIKAI == Specialista za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek: 11.-12. in 2.-4. ure v Mariboru, Razičgova ul. 21. Vse druge dni pa št. Jurij ob juž. ž.

Aug. Agnola, Ljubljana priporoča svojo zalogo stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Steklo za okna vseh vrst vedno v zalogi.

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani.

Tvrda J. DOLENC, Ljubljana, Hrišerjeva ulica števil. 5, priporoča za nakup najboljših instrumente izvrstnih tovarov po najsolidnejših nizkih cenah.

V imenu kamniških meščanov prijavljamo v globlji žalosti pretužno vest, da je po dolgi mučni bolezni dokončal svoje delavno življenje gospod

Janko Koschier

načelnik meščanske korporacije, odbornik Mestne hranilnice, trgovec in posestnik

ki se je osobito kot dolgoletni, vzorni vodja obširnega gospodarskega meščanske korporacije stekel nevenljivih zaslug in dolžno hvaležnost vseh meščanov. — Čast in slava njegovemu spominu!

Pogreb blagopokojnika bo v soboto dne 17. septembra ob 3 uri popoldne v Kamniku.

V Kamniku, dne 15. septembra 1921.

Upravni odbor meščanske korporacije.

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena soproga, oziroma mamica, teta, sestrična, svakinja, gospa

Fani Hartman roj. Golob

gostilničarjeva soproga (po domače pri »Figovcu«)

danes ob pol 9. uri zvečer v 57. letu svoje starosti po kratki a mučni bolezni, preživena s sv. za kramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nam nepozabne soproge in mamice bo v soboto ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Poljanski cesti št. 16 (Josefinum) na pokopališče k Sv. Križu.

Počivaj v Bogu preljubljena mamica!

V Ljubljani, dne 15. septembra 1921.

Matevž Hartman, soproga. — Fanci, Lenci, ličerki. — Ciril, sin. — Marička, sestra. — Ivan, Matiček, brata.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Postni ček. rač. št. 11.325. Telefon števil. 54.

Marilin trg števil. 8.

Jugoslovanski kreditni zavod

r. z. z o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi — Hranilne vloge z odpovednim rokom se obrestujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2 %

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelj dobi poštne položnice. Izdaja čke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Jamstvena glavica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Brzoj. naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana. Wolfova ulica št. 1.

Vplačana delniška glavnica K 30,000.000.

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567. -- Cekovni račun 12.205.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE: **MARIBOR**
Gospodsk. ul. 38.**NOVO MESTO**
Glavni trg.**KOČEVJE**
št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovrtnike, zapestnice in srajce.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.
(poleg nunske cerkve).Hranilne vloge se obrestujejo s
4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštneček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvo itd. Prodaja srečk drž. razr. loterije.

Zahtevajte cenik zasloni in poštnice poslo.

H. Suttner Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

Južno Moravska Banka

Kapital 1,000.000 din. v Nišu Obiljež venac br. 64.

Najugodnejša zveza za Južno in Istočno Srbijo. -- Dobro uvedeno komisijsko skladišče raznovrstnega blaga, katero se priporoča pažnji gg. industrijalcev in veletrgovcev.

**BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTARNE****Jnž. Laurenčič & Co**
LJUBLJANA
RISKA CESTA 2
IZRABA VODNIH SILŽAGE-MLINI-PEZOVJI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJA-STAUBE-MOSTOVI
PRORACUNI-MERTI IM OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.**Razglednice**

o pogrebu Njegovega Veličanstva

KRALJA PETRA I.

ima v zalogi

Oroslav Certalič, trgovec Sv. Petra c. 33.
Karlovska c. 30. Ljubljana.

Trgovci znaten popust.

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Brata Eberlin Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Prvovrstna kolesa Puch

pneumatiko DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.**Prodaja posode.**Porcelan, emajlirana in luksuzna posoda.
Na vrtu Resljeva cesta št. 4 od 12. do 24. t. m.
Ana Kus.

Vsako množino

drv in oglja

kupi

Gospodarska zveza
r. z. z o. z. v LJUBLJANI.**COSULICH-LINE**

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

mesечно. -- Pojasnila in

Simon Kmetecglavni zastopnik za Slovenijo.
Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.
Odplov brzoparnika President Wilson 19. septembra, poštne parnika Belvedere 5. okt. in poštne parnika Argentina 22. okt. 1921.**ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA**SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN
PREČASTITI DUHOVŠČINI**TONE MALGAJ**

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupi po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

STROJIza obdelovanje lesa,
kovine
in pločevine
Lastne tvornice!

Središnja prodajalna za Jugoslavijo tvrdka

KARL JETZBACHER G. m. b. H. Wien XVI., Hubergasse 3,
Chemnitz v Saskem**HEINRICH DEUTSCH**

Wien XIV., Preysingasse 20.

Zagreb, Vlaška ulica 25.

Velike zaloge v Zagrebu.

Takošnja dobava po povoljnih tržniških cenah ocarinjeno iz Zagreba. -- Pri nakupu se ne zgubi čas in ni nikakih transportnih težkoč.

Stroji za izdel. orodja: Stroji za tokarenje kovin
(Drehbänke) v vseh veličinah,
Shaping- in skobeljni stroji,
Kaltsägen (pile za rezanje železa),
brusilna korita (Schleiftröge) itd.**Stroji za lesno stroko:**Vrpnice pile,
Abriht-, Dikthobel-stroji,
skobeljni in glob. vrtni stroji,
krožne pile za stolarje in drva,
stroji za cepljenje drv,
stroji za brušenje pil,
skobeljniki za okroglo železo,
polnojarmeniki,
stroji za brušenje nožev itd.**Stroji za obdel. pločevine:**Sicken-stroji,
stroji za okrogljenje,
stroji za obrobljenje,
kružne škarje,
položne škarje (Hebelscheren),
stanice za proluknanje itd.**Orodja:**Amerikanski Syst. Cushman,
Bohrfutter,
zavojna rezala,
vreteno za brušenje in poliranje,
paralelni procjepi z vijkom,
in vobče vsakovrstno orodje za vse industrijske srhe.**KUPUJTE**

LE PRI:

JOS. PETELINGU

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite šiv. stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle olje, ter posamezne delce. Istotam vse potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

miši, podgane, stence, ščurki

v vse golase mora poginiti, ako porabijo moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljakim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16; za ščurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stence K 13; uničevalce moljev K 10 in 20; prašek proti mršom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5-12; mazilo za uši pri živini K 12; prašek za uši v obleki in perilu K 10 in 20; tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (unič. rastlin) prašek proti mravljam K 10. Pošilja po po vretju Zavod za eksport

M. Jünker, Patrinjska ul. 3. Zagreb 39.

Trgovcem največjem odjemu popust.

Zadružna Gospodarska banka d. d. Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze).
Telefon št. 21.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.

Ekspozitura: BLED. - Interesna skupnost s: Sveopće Znanstveno banko d. d.

v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50,000.000-.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.